

de sterilisatie des te dringender noodig, daar door het uiterlijk gezond zijn van den betreffende zijn slechte aanleg geen hinderpaal is voor een huwelijk en het krijgen van kinderen. Deze interpretatie is niet willekeurig, maar vindt haar grondslag in art. 1 van de uitvoeringsverordening van 5 December 1933, alwaar geëischt wordt, dat de ziekte door een Duitschen medicus onomstootelijk vastgesteld is, ook al is de verborgen aanleg van een erfelijke ziekte slechts tijdelijk gebleken.

Tweede voorwaarde tot sterilisatie is de groote waarschijnlijkheid, dat het nageslacht zwaar erfelijk belast zal zijn. Volgens het genoemde commentaar op deze wet is een betrekkelijk geringe kans op overerving reeds voldoende om te kunnen spreken van groote waarschijnlijkheid. Immers, zoo redeneert men, zal onder een gezonde bevolking de betreffende ziekte zelden of nooit voorkomen. Derhalve zal bij ieder, die aan een of andere erfelijke ziekte lijdt, de kans zeer groot zijn, dat ook zijn nakomelingen in dit lot zullen deelen. En wat in de tweede plaats de zinsnede: „zwaar erfelijk belast” betreft, is geen maatstaf de klinische graad, in welke de erfelijke ziekte zich manifesteert. Neen, juist de lichte gevallen moeten voorkomen worden, daar daarvan grooter gevaar te duchten is dan van de zware, die veel minder spoedig zullen trouwen en kinderen krijgen.

In par. 1, sub 2, der wet worden nu genoemd de bepaalde ziekten, die als indicatie voor sterilisatie in aanmerking komen. Het zijn er 8 in getal: a) aangeboren zwakzinnigheid, b) schizofrenie, c) manisch-depressieve psychose, d) epilepsie, e) St. Vitusdans, f) erfelijke blindheid, g) erfelijke doofheid, en h) erfelijke zware lichamelijke misvorming. Het is merkwaardig om te zien hoe de moeilijkheden, die zich voordoen bij de diagnose van geestesziekten, en nog meer bij de vaststelling van de erfelijkheid daarvan, door de commentaargevers op deze wet worden opgelost. Wat de diagnose betreft, zeggen Rüdén e.s., is het in den regel vrij gemakkelijk uit te maken of iemand krankzinnig is ja of neen. En wat de erfelijkheid aangaat, zoo is de sterilisatie eerst dan uitgesloten, wanneer de niet-erfelijkheid bewezen wordt. Deze buitenwettelijke omkeering van den bewijslast komt niet alleen voor bij de vraag of een ziekte erfelijk is, maar ook b.v. bij de quaestie of zwakzinnigheid aangeboren is.

In par. 1, sub 3, wordt den rechter de mogelijkheid geopend degenen te steriliseren, die aan erfelijk alcoholisme lijden. Dat dit speciaal in Duitschland, met zijn bekende drinkgewoonten, niet gemakkelijk is vast te stellen is zonder meer duidelijk. Het commentaar geeft dan ook wel een lange, maar niet duidelijke omschrijving van hetgeen men onder zwaar alcoholisme heeft te verstaan. Tot zoover paragraaf 1.

Dat men zich niet weinig van deze wet voorstelt moge blijken uit het feit, dat volgens de berekening in Duitschland 410000 menschen voor sterilisatie in aanmerking komen en wel:

200000	zwakzinnigen,
80000	lijders aan schizofrenie,
60000	lijders aan epilepsie,
20000	lijders aan manische depressie,
20000	lijders aan zware misvorming,
16000	lijders aan erfelijke doofheid,
10000	lijders aan erfelijk alcoholisme,
4000	lijders aan erfelijke blindheid, en
600	lijders aan St. Vitusdans.

De operatie kost bij een man 20 R.M., bij een vrouw 50 R.M. Daar het aantal mannen en vrouwen ongeveer gelijk is, zullen de totaal-kosten 400000 maal 35 R.M., d.i. 14 miljoen R.M. bedragen.

Ziedaar in vogelvlucht een overzicht van een moderne sterilisatie-wet. Eugenische motieven zijn hoofdzak, de erfelijkheidsleer vormt den grondslag.

De vraag dient derhalve gesteld: wat verstaan wij onder eugenetiek? Eugenese, Eugenetica of Eugenetiek is afgeleid van Griekse woorden, welke goed en geboren worden beteekenen. In den zin, zooals dit voor het eerst door Francis Galton (in 1883) genoemd werd, beteekent het: de studie van de oorzaken, welke de eigenschappen der toekomstige geslachten verbeteren of doen achteruitgaan — zoowel op lichamelijk als op geestelijk gebied. De bepaling is zeer ruim, omdat tot de genoemde factoren niet alleen de erfelijkheidsfactoren gerekend kunnen worden, maar ook factoren betreffende het milieu, m.a.w. allerlei hygiënische en sociale toestanden. De eugenetische wetenschap echter, zooals die zich in de laatste jaren ontwikkeld heeft, bepaalt zich hoofdzakelijk tot de erfelijke factoren, die de hoedanigheid van het nageslacht bepalen en heeft in de eerste plaats tot doel de rasverbetering van den mensch te dienen.

Het verlangen de goede geboorten te bevorderen bestond reeds in de klassieke oudheid. In het oude Griekenland b.v. wilde Plato een reiniging in de menschenmaatschappij toepassen op dezelfde wijze als de paardenkweker zijn gezonde en zieke die-

ren schift. Hetgeen lichamelijk of geestelijk niet deugt wordt verbannen; het huwelijk wordt door den Staat geregeld; de belangen van het individu worden uitgeschakeld. Alleen wat welgeboren is heeft recht op een plaats in de zon en dient te worden behouden. Hoofddoel van Plato's heilstaat is derhalve verbetering van het menschenras door selectie, met negeering van de individuele waarde van den persoon.

Een ander typisch voorbeeld van eugenetica vindt men in het verhaal, dat uit het oude Sparta tot ons komt. Volgens de overlevering werd aldaar koning Orchidamos tot hooge boete veroordeeld, omdat hij een vrouw onder de maat had gehuwd, waardoor Sparta gevaar liep voortaan kleine koningen in plaats van groote koningen voort te brengen.

A. C. D.

ZENDING EN EVANGELISATIE

Waarom Zending?

1.

Voor ons is het geen vraag meer, waarom wij aan zending moeten doen. De synode van Middelburg 1896 heeft duidelijk en afdoend de gronden aangewezen, en sinds dien dag heerscht er onder ons te dien opzichte eenstemmigheid. Er moge eenig verschil zijn inzake het ambt, of n.l. de zending dienaar des Woords is of wel Evangelist; maar dat doet toch ook niets af aan de eenheid inzake de gronden, waarop het zendingswerk rust. Er zullen dan ook wel niet veel preeken meer gehouden worden, om aangaande den plicht en de roeping tot zending te onderwijzen; het staat vast, dat het een heilige plicht en goddelijke roeping is.

Er is echter iets gaande, dat deze zekerheid onzeker dreigt te maken.

We behoeven slechts den naam van „Oegstgeest” te noemen, en men weet wel, wat wij bedoelen. De uitgaven werden eenvoudig met 50 pct. gekort, zoowel in Nederland als op het zendingsveld: de inkomsten waren te sterk gedaald! Dat moet, indien niet spoedig verandering intreedt, tot een débacle leiden. De drang tot geven werkt niet voldoende meer.

Het is gemakkelijk te zeggen: het systeem der geheel vrijwillige bijdragen lijdt fiasco; noodig is een organisatie voor het verwerven van vaste inkomsten. En ook zal het noodig zijn, dat de „Genootschapszending” in nauwer contact komt met de kerk. Doch hierin schuilt niet alleen de oorzaak van de inzinking.

Immers, ook in onze kerken, die de genoemde bezwaren niet hebben, gaat het achteruit, of wilt ge: naar beneden! Zoo lezen wij in een classicaal verslag, dat een kerk meegedeeld had niet meer de bijdrage voor de zending te kunnen opbrengen. En van een andere classe hoorden wij, dat zeer ernstige bedenkingen waren ingebracht tegen een kleine noodzakelijke verhoging der opbrengsten; verschillende kerken hadden verklaard hieraan zelfs niet te kunnen denken; de grens was bereikt, ja overschreden.

Dit is zeer bedenkelijk. Er is reeds bezuinigd; de regeering heeft haar subsidie voor school en hospitaal sterk verminderd. En het werk breidt zich intusschen uit; zoo kwamen in Keboemen e.a. onderscheidene Sadrach-gemeenten het zendingsbudget verhoogden.

Moet de uitgesproken onmacht der kerken alleen in de tegenwoordige malaise worden gezocht?

Of zou het kunnen zijn, dat het antwoord op de vraag: „waarom zending?” toch niet zoo het hart heeft vervuld als gedacht werd?

De bekende Dr H. Kraemer, taalgeleerde te Solo voor het Ned. Bijbel-Genootschap, heeft het noodig geacht een brochure in het licht te geven onder den titel: „Waarom zending juist nu?” En wij raden zeer aan, deze brochure te lezen. Zij werd ons wel niet ter bespreking gezonden, maar wij achten ze toch zoo belangrijk, dat wij aan haar op deze plaats een artikel wijden.

Dr Kraemer spreekt niet in de eerste plaats als theoloog, maar, als ik het zoo zeggen mag, als Christelijk cultuurmensch, en als algemeen zendingsman. Zijn woord weegt, want hij oordeelt met kennis van zaken over de toestanden, gelijk zich die tegenwoordig voordoen in de zendingswereld. Hij neemt in menig opzicht een ander standpunt in dan een Gereformeerd theoloog, en wij zouden dan ook sommige kwesties, door hem genoemd, liever op een andere wijze zien benaderd; maar dat doet toch niets af aan onze meening, dat Dr Kraemer als autoriteit inzake de zending ook ons heel wat te zeggen en te leeren heeft. Ook de genoemde brochure is lezing en overweging waard.

Neen, het is niet de „geldnood”, welke ons dringt de vraag naar de noodzaak der zending onder de oogen te zien. Maar het is „de aardbeving des levens”, zooals Dr Kraemer dat noemt, die onzen tijd „apocalyptisch” maakt. Hierdoor

wordt de kerk, en met haar de zending, geplaatst voor de „laatste vragen” van haar wezen, haar verantwoordelijkheid in en tegenover de wereld, haar boodschap, en zooveel meer. De zending moet zich dan ook „door de gebeurtenissen van dezen tijd laten terugdrijven tot de laatste wezenlijkheden en werkelijkheden, opdat de Christenheid de gelegenheid krijg te weten, diep en onwrikbaar te weten, waarom het gaat bij de zending”.

Hier reeds ontdekken wij, wat wij telkens missen in de brochure, n.l. de heenwijzing naar de Schrift als gezaghebbend ook inzake de zending. Wij zeggen hiermee niet, dat Dr Kraemer zichzelf niet aan de Schrift heeft georiënteerd, maar wij zouden zoo gaarne het noemen van bepaalde duidelijk sprekende teksten hebben gehad.

Echter blijkt hier ook, dat wij de brochure niet moeten beschouwen als gericht te zijn tot de Gereformeerde Kerken met name; het gaat vooral om „Oegstgeest”, of nog ruimer: om de Nederlandsche Christenheid. Tot haar wendt Dr Kraemer zich met zijn woord. De impasse, waarin de Genootschapszending gekomen is, heeft ons allen wat te zeggen.

Wij geven ons dan ook bij vernieuwing reken-schap van de gronden der zending.

Zij is toch geen ongeoorloofde krachtverspilling? Wij zullen toch niet durven zeggen, dat al onze inspanning aan ons eigen werk in ons land moet worden gegeven?

Of is zending een „liefhebberij” van velen? Onze zendingscommissies doen wel eens heel droeve ervaringen op; dan „voelt” men niet voor de zending; men heeft meer sympathie voor anderen Christelijken arbeid; men wil de zending gaarne aan „de zendingsvrienden” overlaten, enz.

Hier is schuld bij de voorgangers, die het zich te gemakkelijk hebben gemaakt, en in het geven van onderricht en voorlichting zijn tekort geschoten.

Zeer breed en ook op zeer boeiende wijze bespreekt Dr Kraemer drie vragen: Wat is zending? Is zij een vorm van Christelijke romantiek, die de fantasie in gloed zet? Is zij een vorm van Christelijk heroïsme? Is zij een krachtsuiling van de Christelijke Kerk? Op alle drie vragen kan ja en neen worden geantwoord.

Vooral het antwoord op de derde vraag is zeer beschamend. „Zij is geen krachtsuiling der Christelijke Kerk, want zij neemt in het geheel van het Christelijk leven geen centrale, maar een aan den buitenkant liggende plaats in. Zij is in de Nederlandsche Christenheid geen onweersaanbare noodwendigheid, maar een weg te denken mogelijkheid.” Men kan het zendingswerk doen, maar men kan het met evenveel recht nalaten; zoo is het oordeel van velen. En die nog voor de zending „offerden”, beschouwden hun gave dikwijls als een soort aalmoes, om van een lastigen vrager af te komen. De vraag blijft dus:

Wat is zending?

„Zending is de belichaming van het discipel- en apostel-zijn van Jezus Christus, in éenen.

Zending is getuigeniswil hebben, en een uiting van het feit, dat de Christelijke gemeente, dat de Christelijke Kerk, dat de Christen als wezenlijke en kenmerkende trek heeft: het gevoel van verantwoordelijkheid voor het getuigenis van Christus in de wereld.”

Op dit punt legt Dr Kraemer grooten nadruk. Hij acht zelfs deze verantwoordelijkheid voor het getuigenis de eigenlijke en belangrijkste reden van het bestaan der Kerk! Wij zullen het moeilijk hiermee eens kunnen zijn; maar toch is het juist, dat de Kerk, die de zending verwaarloost, haar roeping ontrouw wordt, en bezig is haar Heiland en Koning te verloochenen. „Zending is: heel gewoon en elementair Christen-zijn; en dat dan nog op een zeer gebrekkige manier, daar alles wat wij menschen zijn en doen zoo uiterst gebrekkig is”.

Voor ons is dus de vraag: „waarom zending?” geen vraag meer. „Zending, d.i. getuigenis aangaande Jezus Christus tot alle menschen en alle volkeren, is een kwestie van leven en dood voor de Christelijke Kerk”, want „de gemeente is niet in de eerste plaats een gemeenschap van gelijkgezinden en gelijkdenkenden, maar een apostolische gemeenschap, de geroepen draagster van een Boodschap, de geroepen verondigster van Gods openbaring”. Ook hier kunt ge weer struikelen over dat „niet in de eerste plaats”; en zoo krijgen wij telkens ongezoekt het bewijs, dat Dr Kraemer niet vanuit de Gereformeerde principe's zijn betoog opbouwt; maar nogmaals, hoe legt hij den vinger op de juiste plaats, als hij laat zien, dat de gemeente des Heeren de Boodschap niet voor zichzelf houden kan en mag, maar boodschapper moet zijn van de Goede Tijding.

Al kunnen wij, afgezien van verschillende formuleringen, gaarne met Dr Kraemer instemming betuigen over de noodzaak der zending krachtens aard en roeping der kerk, voor ons nog meer interessant wordt zijn betoog, als hij over de zoogenaamde secundaire motieven spreken gaat. Maar daarop wijzen wij, om nu niet te lang te worden, in een slotartikel.

J. D. W.

De D. Sikk

Van alle

weer stelle

op het lo

in de bev

En dan

Dit geva

rust is in

slechts ha

werven.

zoodani

prediker

leven. Dar

vluchten

zijn voor

daar even

vuurlinie

Dat is e

Het gev

het leven

Maar d

reformatie

heeft geko

in de Ge

nemen in

geofend,

volksleven.

De doop

Zij wor

vorm. En

atmospher

De kerk

ook nu g

het verbe

En daa

Om de

En om

leiding.

Dr A. Ku

Men ke

kernspreu

enkele wo

kernspreu

Men hi

en zijd

tempel, g

kernspreu

den muur

gebleven.

de andere

De aers

gouden k

van Apoll

een van

woorden

beschouw

geerige ge

het begin

Niet on

om het t

religie of

De Gr

De Ro

De Ch

De Bo

De Br

De M

De Jo

Typeer

hebben w

voegd: vo

Heiland;

Het is

spreuken

Wij zijn

grijpende st

De christ

meer.

Hij zegt

zelf, b.v. de

Hij belijd

ook niet he

Geloof, be

de Synode

Uit „Haag

1

Een wi

mij eens

te beantw

Ik had

doorheen

dentie m

voordeel

terstond

Maar „

En mij

zend, wel

En hij b

goed. En

moelijkh

we e k.

Toen ik

druk heef

om mij e

alleen te

post wor

Daar z

Maar l

2) Dr M. A. van Herwerden: Erfelijkheid bij den mensch en Eugenetiek. 1929, blz. 336. Aan deze bron zijn ook in hoofdzak de volgende gegevens ontleend.